

Ключевые слова: демодекоз, патология, лускатая и генерализованая форма, акарозные заболевания.

THE MANIFESTATION OF EPIZOOTIC PROCESS DEMODECOSIS INFESTATION OF DOGS IN THE CITY OF ZHITOMIR

Yu.Yu. Dovgiy, S.P. Poberezhets

Summary. Demodectosis is one of the four most common infectious diseases in dogs. Invasia found in 40.6 % of the animals that are sick by acharonim diseases. The susceptibility of dogs to the pathogen of demodectosis depends on age, breed and sex. Often dogs sick aged 6 months to one year. Males were more susceptible to the pathogen than females. The period of clinical recovery of dogs with scaly form was 2 - 5, and in generalized - 8 - 14 months. Demodectosis was registered each month during the year with two seasonal rises in March-April and October-November.

Key words: demodectosis, pathology, scaly and generalized form, acharinim disease.

УДК 619: 616. 993.192.1: 636.4(477.54)

РОЗПОВСЮДЖЕННЯ, ВИДОВИЙ СКЛАД ЗБУДНИКІВ КОКЦИДІОЗУ СВИНЕЙ В ГОСПОДАРСТВАХ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Люлін П.В., к. вет.н., доцент

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Анотація. Проведені дослідження по визначенню розповсюдження, вікової динаміки та видового складу збудників кокцидіозу свиней.

Ключові слова: кокцидіоз свиней, вікова динаміка, екстенсивність, інтенсивність інвазії.

Актуальність проблеми. Свинарство є однією з провідних галузей тваринництва України, яке забезпечує населення продовольством. Однак розвитку галузі суттєвої шкоди завдають хвороби різної етіології, особливо органів травлення.

Серед хвороб шлунково-кишкового тракту значно поширені хвороби збудниками яких є найпростіші ряду Coccidiida. Кокцидіози свиней реєструються у всіх країнах світу з розвинутим свинарством [1, 2, 3, 4, 5, 7, 8].

Кокцидіозна інвазія серед поросят може досягти 81,1%, а смертність до 50 % від кількості захворілих. Захворювання призводить до низької оплати корму, недоотримання приростів живої маси до 30-40 % [1, 2, 4, 7].

В літературі до сьогодні залишаються недостатньо висвітлені питання крайової епізоотології та видового складу збудників.

Завдання досліджень: дослідити питання епізоотології, з'ясувати видовий склад збудників кокцидіозу свиней, вікову динаміку та розповсюдження хвороб в умовах фермерських господарств Харківської області.

Матеріал і методи дослідження. Для вирішення поставлених задач були проведені дослідження по вивченню ряду питань епізоотології кокцидіозу свиней в умовах фермерських господарств Харківської області.

Для цього користувались загально прийнятими клініко-епізоотологічними, паразитологічними та спеціальними копроскопічними методами досліджень. Проби калу відбирали індивідуально, а також з підлоги станків, вигульних майданчиків переважно під час дефекації. Визначали екстенсивність та інтенсивність інвазії, вікову динаміку захворювання. Відібраний матеріал досліджували в лабораторії кафедри паразитології ХДЗВА методом Фюллеборна згідно ГОСТ 25383-82 (СТ СЕВ 2547-80).

Кількість ооцист підраховували під малим збільшенням мікроскопу (8 x 10) в 20 полях зору з послідуочим обчисленням середнього показника.

Належність видів еймерій встановлювали по визначальним таблицям Z. P., Pellerdy (1965), E.M. Хейсіна (1967), результатах власних досліджень форми, кольору, довжини та ширини ооцист, індексу форми, наявності чи відсутності мікропіле, полярної гранули, остаточного тіла в ооцисті і спороцисті, а також довжини перебігу препатентного і патентного періодів.

Результати дослідження. В результаті проведення клініко-паразитологічних досліджень та спеціальних копроскопічних досліджень встановили інвазованість поголів'я свиней кокцидіозом. Отримані дані щодо видового складу збудників кокцидіозу серед свинопоголів'я фермерських господарств наведені в таблиці 1.

Видовий склад збудників кокцидіозу свиней вивчали шляхом копроскопічного дослідження матеріалу, відібраного від хворих тварин та паразитоносців.

Морфо-біологічні ознаки кокцидій виявлених нами у свинопоголів'я фермерських господарств Харківської області не мають суттєвих відмінностей з раніше описаними в літературі, що дозволило нам віднести їх до роду *Eimeria* - видів *E. deblickei*, *E. scabra*, *E. perminuta*, *E. polita* та роду *Isospora* – *I. suis*.

Таблиця 1

Розповсюдження окремих видів кокцидій у поросят

Види кокцидій	Досліджено свиней гол.	Із них інвазовано		Загальна кількість ооцист, %
		К-сть гол.	%	
<i>E. deblickei</i>	85	71	83,5	73,8
<i>E. polita</i>	85	15	18,3	3,9
<i>E. scabra</i>	85	20	24,2	5,4
<i>E. perminuta</i>	85	18	21,8	7,3
<i>I. suis</i>	85	42	49,8	9,5

Обстеження видового складу інвазованих поросят показало (табл. 1), що найбільш поширеним видом серед збудників кокцидіозу свиней являється *E. deblickei*. Зараженість цим видом свиней склала 83,5 %, а в загальній кількості збудників кількість ооцист цього виду склала 73,8 %. Часто реєструється вид *I. suis* який знайдено у 49,8 %, а в загальній кількості ооцист - 9,5 %. Решта видів збудників по нашим даним у поросят від загальної кількості ооцист коливалась в межах 3,9-7,3 %.

Вікові зміни видового складу збудників кокцидіозу свиней представлені в таблиці 2.

Таблиця 2

Вікова динаміка видового складу кокцидій

Вік тварин	Ei %				
	<i>E. deblickei</i>	<i>E. scabra</i>	<i>E. polita</i>	<i>E. perminuta</i>	<i>I. suis</i>
5 діб	-	-	-	-	-
10-20 діб	-	-	-	-	100,0
30 діб	64,2	-	-	-	35,8
2 міс.	75,0	3,1	2,5	-	25,0
4 міс.	75,5	7,5	4,7	9,4	2,8
7-8 міс.	69,7	6,9	4,6	11,6	6,9
10-12 міс.	82,9	2,4	2,4	4,8	6,9

Як видно з таблиці інвазування поросят кокцидіозом відбувається у перші дні життя у зв'язку з чим в 10-20 денному віці в 100 % випадків діагностується ізоспороз з місячного віку в фекаліях з'являються збудники

E. deblickei, зараженість якими наростає і в 2-х місячному віці досягає 75 %. З двох місячного віку реєструється вид *E. scabra* та *E. polita*, досягаючи 3,1 та 2,5%. З трьох-чотирьох місячного віку у поросят з'являється вид

E. perminuta – 9,4 % і разом з цим значно знижується кількість ізоспор до

2,8 %. Отримані дані дають змогу заключити, що зараження поросят відбувається в перші дні життя, потім інвазія поступово наростає і досягає максимуму у 1,5-2^х місячному віці, разом з цим відбувається наростання кількості видів збудників роду *Eimeriata* зниження кількості ізоспор, а з 4-5 місячного віку інвазія має тенденцію до зниження.

Перебіг хвороби характеризується вираженим пригніченням, відказом від корму, спрагою, частою дефекацією, розрідженням фекалій, здебільшого зі слизом та прожилками крові. Захворювання супроводжується зневодненням організму, схудненням і значним відходом молодняку в період максимального підйому інвазії.

Висновки

1. Кокцидіоз свиней – поширена інвазія серед свинопоголів'я фермерських господарств Харківської області.

2. Видовий склад збудників кокцидіозу свиней в фермерських господарствах Харківської області представлений 5 видами: *E. deblickei*, *E. scabra*, *E. polita*, *E. perminuta*, *i. suis*.
3. Інвазування поросят з 10-20 - добового віку відбувається видом *i. suis*, а з 30-добового віку - видом *E. deblickei*.
4. Максимального підйому інвазія досягає в 1,5-2-х місячному віці, а з 4-х міс. віку має тенденцію до зниження.

Література

1. Анпилогова Н.В. Проблемы кокцидиоза свиней в Таджикистане / Н.В.Анпилогова Тез. док. IX конференции Украин. общ. паразитологов. - К., 1980. - С. 34-35.
2. Арнастаускене Т.В. Кокцидиоз свиней в условиях промышленных свиноводческих комплексов в Литовской ССР / Т.В.Арнастаускене Кишечные простейшие: Ин-т зоолг. И параз. АН Лит. ССР. АН СССР. ВОПР. Лит. Отд. ВОПР. - Вильнюс., 1982. - С. 9-12 .
3. Арнастаускене Т.В. О фауне кокцидий свиней в условиях хозяйств различного типа / Т.В.Арнастаускене Эколого-фаунистическое исследование паразитов. – Вильнюс: Мокслас, 1983. - Т. 20. – С. 41-46.
4. Гостев Д.И. Кокцидиоз свиней и его профилактика в спецхозах и комплексах / Д.И.Гостев Совершенствование мер борьбы с болезнями с.-х. животных. Сб. научн. тр. / Харьковский с.-х. ин-т им. В.В. Докучаева. - Х., 1990. – С. 83.
5. Манжос О. Ф. Ветеринарна протозоологія: навч. посібник / О. Ф. Манжос, І.І. Панікар. -Донецьк, 2006. - 143 с.
6. Хейсин Е. М. Жизненные циклы кокцидии домашних животных / Е. М. Хейсин. - Л., 1967. - 194 с.
7. Чернуха В.К. Распространение, особенности эпизоотологии, сезонная и возрастная динамика эймериоза свиней в спецхозах и комплексах лесостепи УССР / В.К.Чернуха, Д.И. Гостев Диагностика, лечение, профилактика паразитарных заболеваний сельскохозяйственных животных: Межвуз. Сб. науч. тр.- Ставрополь, 1989. – С. 33-42.
8. Ятусевич А.И. Эймериозы и изоспороз свиней / А.И. Ятусевич - Витебск : УО ВГАВМ, 2006. - 530
9. Pellerdy L.P. Differential diagnose der Geflugelkokzidiose / L.P. Pellerdy Hügeew. Parasitol. – 1964.- № 5. – Reihe № 1. – S. 9-12.

РАСПРОСТРАНЕНИЕ, ВИДОВОЙ СОСТАВ ВОЗБУДИТЕЛЕЙ КОКЦИДИОЗА СВИНЕЙ В ХОЗЯЙСТВАХ ХАРЬКОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Люлин П.В., к. вет. наук, доцент

Харьковская государственная зооветеринарная академия, г. Харьков

Аннотация. Проведены исследования по распространению, возрастной динамики и видовому составу возбудителей кокцидиоза свиней.

Ключевые слова: кокцидиоз свиней, возрастная динамика, экстенсивность, интенсивность инвазии.

DISSEMINATION, GENETIC STRUCTURE OF COCCIDIOSIS AGENTS IN PIGS IN KHARKIV REGION

Lyulin P.V., candidate of veterinary sciences, a leceurer

Kharkiv State Zooveterinary Academy, Kharkiv

Summary. Researches for exposure of Lissemination, the age Lynamics and genetic structure of coccidiosis agents in pigs have been carried out in this article.

Key words: eimeriosis in sheep, the age dynamics, extensiveness, intensity, invasion.